

PORI, TAIDEMUSEON LAAJENNUSALUE

RAKENNUSTÖIDEN ALOITTAMISEN ARKEOLOGISET VALVONTATYÖT

31.5. - 4.6.1999

FM Jyrki Palo

Museovirasto, rakennushistorian osasto

PORIN TAIDEMUSEON LAAJENNUSALUEEN RAKENNUSTÖIDEN
ALOITTAMISEN ARKEOLOGISET VALVONTATYÖT 31.5. - 4.6. 1999.

1. JOHDANTO	1
2. HAVAINNOT	2
3. LOPUKSI	5

Liite: MV-kuvaluettelo

Kohteen ja kaivausten tarkemmat tiedot: ks. FM Marianna
Niukkasen kaivauskertomus "Pori, taidemuseon
laajennusalue 1998" Museoviraston rakennushistorian
osaston arkistossa

1. JOHDANTO

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti M. Niukkasen johdolla arkeologisia kaivauksia Porin kaupungissa Hallituskadun ja Pakkahuoneenkadun välisellä alueella kesällä 1998. Tutkimuksen kohteena oli Porin taidemuseon laajennusalue, josta löydettiin useiden rakennusten pohjia. Kaivauksissa esille tulleet rakenteet jätettiin tällöin paikoilleen. Seuraavana kesänä rakenteet ja niiden alla oleva hiekka poistettiin koneellisesti Museoviraston rakennushistorian osaston valvonnassa. Arkeologiset valvontatyöt suoritettiin 31.5.-4.6.1999.

Kun valvontatyöt aloitettiin, huomattiin että tutkimusalueen itäisin osa (noin linjalta y=310 itään) oli jo kaivettu lopulliseen syvyyteen, noin 5 metriä maanpinnan tasosta alueen etelälaidalta mitattuna. Kaikki alueella sijainneet rakenteet, lukuunottamatta R8:aa, oli siis jo kaivettu pois.

Tutkimusalueen keskinen ja läntinen osa sen sijaan oli tasoitettu työkoneiden kulkemisen helpottamiseksi. Koko aluetta peitti paksu kerros hienoa ja löysää hiekkaa, joka oli tuotu paikalle viereiseltä pohjaan kaivetulta alueelta. Hiekka valui pienimpäänkin kivien väliseen rakoön ja alueen rakenteet olivat sen peitossa lukuunottamatta rakenteen 3 länsiseinää ja rakenteen 7 eteläseinän osia. Tämä hankaloitti seurantatyötä ratkaisevasti.

2. HAVAINNOT

Rakenne 8: Neliönmuotoinen kellari siihen johtavine portaikkoi-
neen jätetään sellaisenaan tulevan taidemuseon laajennuksen
sisälle. Valvontatöiden aikana kellari seisoj tukevasti noin 1,5
m korkean hiekkamaakan päällä. Hiekka oli injektoitu kovaksi
ja kestäväksi, joten kellarilla ei pitäisi olla sortumisvaaraa.

Kiveys ja kuoppa linjalta y=310 länteen: Kuopan pohjoispuolelta
tuli näkyviin ohut kerros tummanruskeaa, lähes mustaa hiekkaa,
jossa oli joitakin kiviä ja tiilenpalasia. Koska ko. alue on
hyvin lähellä Pakkahuoneenkadun vastaista kivimuuria, on mahdol-
lista, että kyseessä on muurin rakentamisen yhteydessä paikalle
siirretty täyttömaa. Tummemman ja vaalean hiekan rajapintaa oli
mahdotonta erottaa kaivinkonetyöskentelystä ja valuvasta hiekas-
ta johtuen. Suunnilleen linjalla y=305, lähellä kivimuuria,
näkyi hieman punertavaa hiekkaa (ehkä vuoden -98 kaivausten
pintaa?), jonka seassa oli muutamia tummempia läikkiä ja pari
pientä kiveä.

Rakenne 7: Kellarin sisäpuolella, pohjoisseinämän tuntumassa
lähellä koillisnurkkaa, näkyi hieman hyvin tummaa, lähes mustaa
maata. Kellarin eteläseinämän vierellä puhtaassa maassa näkyi
muutamia pieniä hiilimaalaikkuja.

Rakenne 21: Kellarirakenteen kivet sekoittuivat kaivinkoneella
kaivettaessa rakenteen 7 kiviin. On mahdollista, että R7:n
pohjoisseinämän musta maa ulottui myös R21:n alueelle.

Yksikkö 29: Suppilomaista kuoppaa ei saatu kaivettua vuoden -98 kaivauksissa pohjaan. Nyt sen kohdalla oli näkyvissä muutamia kymmeniä senttejä halkaisijaltaan oleva pyöreähkö alue. Se erottui ympäröivästä hiekasta tummanruskeana ja mustana maana, joka kaivausmenetelmästä johtuen oli suurimman osan ajasta sen päälle valuvan hiekan peittämänä. Kun kaivamisessa oli päästy pohjasyvyyteen, oli Y29 edelleen näkyvissä noensekaisena tumman maan läikkänä, jossa oli myös muutamia pieniä kiviä.

Rakenne 3: Rakennuksen sisällä oli paikoitellen havaittavissa hyvin tummaa noensekaista maata, jossa oli kiviä ja tiilenkappaleita. Tummaa maata oli erityisesti rakenteen etelälaidan läntisimpien osien tienoilla. Myös alueella rakenteesta 3 länteen maata oli paikoitellen tumman noensekaisen hiekan ja puhtaan pohjahiekan sekainen, mikä johtunee kaivinkoneen käytöstä.

Tutkimusalueen laajennukset: Vuonna -98 tutkittua aluetta jouduttiin nyt laajentamaan hieman etelään ja itään päin. Etelän suuntaan aluetta laajennettiin linjan n. $y=295$ itäpuolelta siten, että ko. linjalla laajennus oli noin metrin levyinen. Laajennuksen koko kasvoi itään päin melko tasaisesti siten, että linjalla n. $y=325$ uusi alue oli jo lähes 3 metriä leveä. Tutkimusalueen itäpäätyä kaivettiin lisää noin kahden metrin matkalta, joten laajennetun tutkimusalueen itäreuna sijaitsi linjalla noin $y=332$ ja eteläreuna välillä noin $x=96-99$.

Laajennusalueen maakerrokset olivat käytännössä samat kuin vuoden -98 tutkimusalueen. Noin 20-25 cm:n syvyyteen ulottui pintamultakerros, jonka alla oli tummia hiekan, mullan ja hiilen-

sekaisia tiiliä ja kiviä sisältäviä kerroksia. 1,5-2 m:n syvyydeltä lähtien maa oli pelkästään vaaleaa, hienoa ja löysää hiekkaa, jota jatkuu ainakin kaivettuun pohjaan saakka.

Laajennusalueelta ei tavattu varmoja merkkejä muinaisjäännöksistä. Alueella 104-105/330-331 tosin kaivinkoneen kauhaan osui suuria kiviä, jotka saattoivat olla rakennuksen peruskiviä. Ne olivat kuitenkin muodoltaan hieman epäsäännöllisiä, eikä niitä voitu havaita enää lopullisessa itäprofiilissa.

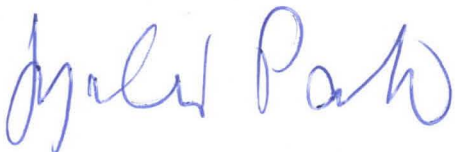

3. LOPUKSI

Porin taidemuseon laajennuksen vaatimat kaivaustyöt ovat päättyneet. Vuonna 1998 tutkitun alueen itäisin osa ja siinä olleet muinaisjäännökset oli kaivettu pois jo ennen arkeologisten valvontatöiden alkamista. Kaivausalueen keski- ja länsiosassa olleiden muinaisjäännösten poistamista valvottiin, mutta alueella ei tällöin voitu havaita uusia rakenteita. Merkittävin havainto oli Y29:n ulottuminen nyt kaivetun alueen pohjaa syvemmälle, eli ainakin Pakkahuoneenkadun tasolle saakka.

Vuoden -98 kaivausaluetta laajennettiin muutaman metrin verran etelään ja itään päin. Tällä laajennusalueella ei havaittu merkkejä uusista rakenteista. On kuitenkin huomioitava, että mikäli aluetta joudutaan kaivamaan lisää, uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä tulee todennäköisesti paljastumaan.

Turussa 24.9.1999.

Jyrki Palo

Liite: MV-valokuvaluettelo

Pori, taidemuseon laajennusalue
Rakennustöiden aloittamisen arkeologiset valvontatyöt 1999

Kuvaaja: Jyrki Palo

nro.	pvm.	suunta	kohde
R40/2 124310	31.5.	SW-NE	yleiskuva
3 124311	-"	SW-NE	R8 (kellari)
4 124312	-"	S-N	R8 (kellari)
5 124313	-"	E-W	työkuva R18:sta länteen
6 124314	-"		R7:n kaakkoisnurkan kiviä
7 124315	1.6.	S-N	Pakkahuoneenkadun vastaisen kiviseinämän tukena ollutta kivikkoa
8 124316	-"	SE-NW	työkuva
9 124317	-"	SE-NW	työkuva: R8 ja telineet
10 124318	-"		R7:n pohjoisseinän kiviä
11 124319	-"	S-N	työkuva: Pakkahuoneenkadun vastaisen kiviseinämän purkamista linjalla y=290
12 124320	2.6.	SE-NW	työkuva - vasemmalla näkyvät kivet ovat osa R7:n lounaiskulmaa
13 124321	-"	W-E	yleisnäkyvä pohjaan kaivetulle alueen itäpuoliskolle
14 124322	-"	S-N	R3:n sisäpuoli - vasemmalla näkyvä kivistä on R3:n länsiseinä
15 124323	-"		työkuva: R3:n länsiseinän purku
16 124324	-"	S-N	Y29 nokimaaläikkä
17 124325	3.6.	S-N	laajennusalueen länsipää linjalla y=315
18 124326	-"	E-W	työkuva: vaikea kaivauspaikka koneelle
19 124327	-"	E-W	laajennuksen eteläosa kaakkoisnurkasta
20 124328	-"	SW-NE	laajennuksen länsiosaa ja -seinämää
21 124329	-"	E-W	Y29
22 124330	-"	S-N	Y29

23/124331	- "-	W-E	yleiskuva kaivausalueesta
24/124332	- "-	NW-SE	laajennusalueen eteläseinämä
25/124333	4.6.	SE-NW	yleiskuva kaivausalueesta

